

แนวทางการบันทึกภาพและเสียงในขณะจับและควบคุม การแจ้งการควบคุมตัว
และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
การทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

.....

ข้อ ๑ ในแนวทางนี้

“การบันทึกภาพและเสียง” หมายความว่า การจัดทำข้อมูลสิ่งบันทึกภาพและเสียง ด้วยวิธีการต่อเนื่องด้วยลำดับภาพและเสียงโดยมิได้มีการตัดต่อเพิ่มเติมลงในภาพและเสียง ที่ได้มีการบันทึกไว้

“สิ่งบันทึกภาพและเสียง” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับภาพและเสียง ที่บันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็น สำหรับการใช้วัสดุนั้น

“เหตุสุดวิสัย” หมายความว่า เหตุที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันซึ่งไม่อาจป้องกัน ทำให้ไม่สามารถ บันทึกภาพและเสียงได้

“ศูนย์รับแจ้ง” หมายความว่า สถานที่ซึ่งพนักงานอัยการ นายอำเภอ หรือผู้อำนวยการ สำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง กำหนดขึ้นสำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

“เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่และอำนาจ ดำเนินการตามกฎหมายที่หน่วยงานกำหนด

“พระราชบัญญัติ” หมายความว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

ข้อ ๒ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะจับ และควบคุมจนกระทั่งส่งตัวให้พนักงานสอบสวนหรือปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวไป เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ที่ไม่สามารถกระทำได้ ก็ให้บันทึกเหตุนั้นเป็นหลักฐานไว้ในแบบ ปท. ๑ ท้ายแนวทางนี้

ข้อ ๓ การบันทึกภาพและเสียงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

(๑) ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงที่หน่วยงานจัดทำให้ หรือกรณีจำเป็น อาจใช้อุปกรณ์อื่นใดที่สามารถบันทึกภาพเหตุการณ์และเสียงได้ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้เห็น ผู้ถูกควบคุมตัว พฤติการณ์ในขณะจับและควบคุมที่เกิดขึ้น และสามารถเปิดสิ่งบันทึกภาพและเสียง ดังกล่าวเพื่อตรวจสอบได้ จนกว่าจะมีการจัดเก็บการบันทึกภาพและเสียงไว้แล้ว ตามข้อ ๕

(๒) ห้ามกระทำการใด ๆ ด้วยความจงใจที่ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบันทึกภาพและเสียงลดลง

(๓) กรณีไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ อันเกิดจากเหตุสุดวิสัย เมื่อเหตุสุดวิสัยสิ้นสุดลงแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบดำเนินการบันทึกภาพและเสียงในทันทีเท่าที่จะสามารถกระทำได้

ข้อ ๔ การจัดเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงของเจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงาน ให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงาน ของตน เพื่อประโยชน์ในการสืบค้น อ้างอิง และป้องกันข้อมูลสูญหาย สำหรับวิธีจัดเก็บ หรือ การมอบหมายเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียง ให้เป็นไปตามที่แนวทางหรือ คำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๕ สิ่งบันทึกภาพและเสียงให้เก็บรักษาไว้จนกว่าคดีที่ถูกจับกุมถึงที่สุด หรือ ขาดอายุความ เว้นแต่ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ถูกจับและควบคุม ให้การต่อพนักงานสอบสวนโดยสมัครใจว่า ขณะถูกจับและ ควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้กระทำการทรมาน หรือกระทำการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ หรือกระทำการให้บุคคลสูญหาย อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ และ ยินยอมให้ยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงนั้นได้ หากไม่มีการร้องทุกข์กล่าวโทษตามพระราชบัญญัติ กรณีเช่นนี้ให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงาน ตามข้อ ๔ ยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียงดังกล่าว ได้เมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ถูกจับและควบคุม

(๒) กรณีคดีที่ถูกจับกุมอยู่ในเขตอำนาจศาลแขวง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว แต่หากมี การร้องทุกข์กล่าวโทษตามพระราชบัญญัติ ให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงาน ตามข้อ ๔ เก็บรักษา สิ่งบันทึกภาพและเสียงไว้ จนกว่าจะได้ส่งมอบสิ่งบันทึกภาพและเสียงเพื่อเป็นพยานหลักฐานแห่งคดี ในชั้นสอบสวน หรือในชั้นการพิจารณาของศาล

เมื่อครบระยะเวลา หรือเข้าช้อยกเว้นอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่ง ให้ยกเลิกการเก็บ สิ่งบันทึกภาพและเสียงนั้นได้ ส่วนวิธีการยกเลิกการเก็บสิ่งบันทึกภาพและเสียง ให้เป็นไปตามแนวทาง หรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๖ ห้ามผู้ใดแก้ไข เปลี่ยนแปลง ตัดต่อ ลบ ทำลาย คัดลอก หรือเปิดเผย สิ่งบันทึกภาพ และเสียงในรูปแบบประการใด เว้นแต่ กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การคัดลอกสิ่งบันทึกภาพและเสียง เพื่อการสืบสวนสอบสวน เพื่อการพิจารณาคดี หรือเพื่อดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ การคัดลอกดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่แต่ละหน่วยงานกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

(๒) การเปิดเผย เผยแพร่ ส่งต่อ ส่งมอบสิ่งบันทึกภาพและเสียงเพื่อการสืบสวนสอบสวน เพื่อการพิจารณาคดี หรือเพื่อดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ การเปิดเผย เผยแพร่ ส่งต่อ ส่งมอบดังกล่าวให้เป็นไปตามที่แนวทางหรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๗ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการจับและควบคุมบุคคลใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบแจ้งข้อมูลตาม (๑) - (๘) แก่พนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุด มอบหมายหน้าที่ และนายอำเภอในท้องที่ที่มีการควบคุมตัวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในกรุงเทพมหานครให้แจ้งพนักงานอัยการที่สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายหน้าที่ และผู้อำนวยการสำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านทางศูนย์รับแจ้งโดยทันทีที่มีข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ สกุล หมายเลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ ของผู้ถูกจับและควบคุม (หากไม่ทราบ ให้ระบุว่าไม่ทราบ)

(๒) วัน เวลา และสถานที่ที่ทำการจับและควบคุม

(๓) พฤติการณ์ในการจับและควบคุมบุคคลดังกล่าวโดยย่อ

(๔) สถานที่ควบคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้

(๕) ภาพถ่ายผู้ถูกจับและควบคุม ตามข้อ (๑)

(๖) ชื่อเจ้าหน้าที่รัฐผู้รับผิดชอบที่ทำการจับและควบคุมตามมาตรา ๒๒ (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

(๗) เหตุสุดวิสัยในกรณีที่ไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้ในขณะจับและควบคุม (ถ้ามี)

(๘) ชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้แจ้ง (ชื่อ ตำแหน่ง และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้)

ศูนย์รับแจ้ง ต้องดำเนินการให้ปรากฏซึ่งหลักฐานแห่งการรับแจ้งและส่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้แจ้ง ภายในระยะเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง

การดำเนินการตามวรรค ๑ และ ๒ ให้แจ้งผ่านศูนย์รับแจ้ง หรือแจ้งผ่านระบบการแจ้ง การควบคุมตัวตามพระราชบัญญัติทาง <http://arrest.dopa.go.th> โดยสามารถศึกษารายละเอียดได้ ในคู่มือที่แนบท้ายแนวทางนี้

ข้อ ๘ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบจัดทำบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกควบคุมตัวตามมาตรา ๒๓ ตามแบบ ปท. ๑ ที่แนบท้ายแนวทางนี้เป็นหลักฐานไว้ที่หน่วยงาน โดยจะจัดเก็บไว้เป็นเอกสาร หรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใดก็ได้ ตามแนวทางหรือคำสั่งที่แต่ละหน่วยงานกำหนด

ข้อ ๙ ให้พนักงานอัยการและพนักงานฝ่ายปกครองผู้รับแจ้ง ตรวจสอบข้อเท็จจริง และเหตุผลความจำเป็นในการควบคุมตัว ตามแนวทางที่สำนักงานอัยการสูงสุด และกรมการปกครอง กำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับแนวทางนี้

กรณีที่ผู้รับแจ้ง พบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทรมาน การกระทำที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการกระทำที่บุคคลสูญหาย และ มีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลตามแบบ ปท. ๑ เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้รับผิดชอบจัดส่งสำเนาเอกสาร ปท. ๑ พร้อมรับรองสำเนาถูกต้องมายังศูนย์รับแจ้ง และ ให้ผู้รับแจ้งดำเนินการตามมาตรา ๒๖ ต่อไป

ข้อ ๑๐ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๖ อาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ ท้องที่ที่มีอำนาจดำเนินคดียื่นคำร้องต่อศาลก็ได้

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมการปกครอง กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ บูรณาการและประสานงานร่วมกัน เพื่อดำเนินการตามแนวทางนี้

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กระทรวงยุติธรรม

ฉบับวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖